

موضوع تقریب است.

مؤمن زاده ادامه داد: آیت الله واعظ زاده صاحب نظریات خوبی در حوزه تقریب بود و برای ایجاد وحدت مطالعات گسترده‌ای داشت از همین رو مباحث علمی و عقیدتی اهل سنت را به خوبی می‌شناخت. این ایده آیت الله واعظ زاده در ادامه تفکرات و اقدامات مرحوم آیت الله بروجرودی در تقویت دارالتقریب مصر بوده است. فعالیت‌های علمی و عملی مرحوم واعظ زاده به اندازه‌ای بود که ایشان به «شیخ تقریب» در بین مسلمانان مشهور شد. وی بایان اینکه خدمات آیت الله در این حوزه موجب شد تا ایشان به چهره‌ای بین‌المللی تبدیل شود، به دیدگاه علمای اهل سنت به آیت الله واعظ زاده اشاره کند و می‌گوید: اهل سنت نگاه مثبتی به شخصیت علمی و تقریبی استاد واعظ زاده داشته و دارند. من شاهد بودم که علمای مطرح اهل سنت از داخل و خارج برای ملاقات ایشان می‌آمدند و در حوزه تقریب با استاد تبادل نظر می‌کردند.

سوم: در خدمت قرآن

گرچه نام آیت الله واعظ زاده خراسانی با وحدت گره خورده است، اما مهم‌ترین بعد شخصیت علمی او که بر سایر وجوه شخصیتی شیخ سایه افکنده و آن‌ها را پرورش می‌داد، علاقه و آگاهی به مباحث قرآنی و قرآن پژوهی بود. دکتر علی جان سکندری، پژوهشگر بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی درباره گرایش‌های قرآنی استاد واعظ زاده می‌افزاید: من در سال‌های پایانی دهه شصت به شاگردی استاد در دانشگاه فردوسی مفتخر شدم و سپس از اوایل دهه ۸۰ بنیاد تا زمان ارتحال در بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی از دیدگاه‌های علمی، قرآنی و سیاسی استاد بهره‌برد. روحیه پژوهش و تحقیق ایشان برای من خیلی آموزنده بود، دقت، حوصله و پشتکار استادی نظیر بود. ساعت هشت شروع بکار می‌کرد تا ظهر از پشت میز کار بلند نمی‌شد. استاد فراگیری قرآن را از ۵ سالگی آغاز کرد. همچنین در بدو ورود به حوزه از بیانات قرآنی و تفسیری پدر در مسجد هندی نجف بهره‌مند شد. سپس از سال ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۹ ش. در مسجد گوهر شاد بهره‌های فراوان برد، زیر اشپخ مهدی، در ماه‌های مبارک رمضان در نجف و مشهد مقدس، هر شب حدود ۲/۵ تا ۳ ساعت، هر سال در یک موضوع بحث می‌کرد و عمده بحث‌هایش ریشه تفسیری و قرآنی داشت.

از دیگر جلساتی که در زمینه تفسیر قرآن فعالیت می‌کرد و استاد واعظ زاده از آن جلسات بهره‌مند می‌شد، می‌توان به جلسات کانون نشر حقایق اسلامی اشاره کرد. بدین صورت که پس از مراجعت از عتبات و استقرار در مشهد، چند

سال به کانون نشر حقایق اسلامی رفت و آمد داشت. مرحوم محمد تقی شریعتی مؤسس این کانون، شب‌های شنبه برای حاضران که غالباً فرهنگی بودند، درس تفسیر می‌گفت. ایشان در تفسیر، صاحب نظر بود و نمونه آرای تفسیری وی در کتاب «تفسیر نوین» که تفسیر سور قصار قرآن است، دیده می‌شود.

استاد واعظ زاده در بیشتر جلسات مرحوم محمد تقی شریعتی تا سال ۱۳۲۸ و زمان هجرت به قم، شرکت می‌کرد و پس از مراجعت از قم به مشهد، در سال ۱۳۳۹ ش. بار دیگر به کانون می‌رفت و گاهی به جای مرحوم شریعتی، تفسیر می‌گفت که مورد پسند ایشان نیز بود.

وی می‌افزاید: از دیگر اساتید قرآنی استاد واعظ زاده، می‌توان به مرحوم حاج شیخ هاشم قزوینی اشاره کرد که گاهی اوقات در اثنای درس فقه و اصول، آیاتی را تفسیر می‌کرد. همچنین حاج شیخ مجتبی قزوینی نیز در درس معارف خود، عمدتاً به آیات قرآن و روایات تمسک می‌جست. درس‌های تفسیر ایشان در کتابی به نام «بیان الفرقان» جمع‌آوری شده است.

در قم نیز، از نظرات تفسیری و قرآنی آیت الله بروجرودی در اثنای درس فقه و اصول ایشان بهره‌می‌برد. به درس تفسیر مرحوم آیت الله حاج میرزا ابوالفضل زاهدی در مدرسه فیضیه هم می‌توان اشاره کرد که برای طلاب، از روی کتاب «جوامع الجامع» تدریس می‌کرد.

دکتر سکندری درباره ورود شیخ به دنیای پژوهش‌های قرآنی می‌گوید: استاد واعظ زاده پس فراگیری دروس عالی حوزوی و دریافت اجتهاد و اجازه‌روایی از مراجع تقلید و استادان برجسته حوزه علمیه نجف، قم و مشهد و بهره‌مند شدن از خرمن پرفیض دروس تفسیر قرآن، خود مشغول تدریس در حوزه و دانشگاه شد و سال‌های متعددی به عنوان استاد در دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد مشغول تدریس بود. کتاب «المعجم فی فقه لغة القرآن و سربلاغة» که زیر نظر وی در گروه قرآن بنیاد پژوهش‌های اسلامی در دست تألیف بود، شاهکاری در حوزه تفسیر لغوی و بلاغی قرآن است که تاکنون پنجاه جلد از آن چاپ شده است.

وی ادامه می‌دهد: استاد واعظ زاده، در ابتدا به عنوان یک کار تحقیقی در کنگره شیخ طوسی مباحث لغوی و بلاغی تفسیر التبیان شیخ طوسی را پیش برداری کرد. اما پس از مشخص شدن حجم انبوه کار تصمیم گرفته شد، تمام الفاظ قرآن را در کتاب‌های لغت، بلاغت و تفسیر مورد توجه قرار دهد که نتیجه آن شکل‌گیری اثر فاخری چون کتاب المعجم فی فقه لغة القرآن شد. از استاد واعظ زاده بیش از ۱۶ اثر علمی به یادگار مانده که معجم قرآنی ایشان را می‌توان اثری منحصر به فرد در حوزه قرآن پژوهی دانست.

اهل سنت نگاه مثبتی به شخصیت علمی و تقریبی استاد واعظ زاده داشته و دارند. من شاهد بودم که علمای مطرح اهل سنت از داخل و خارج برای ملاقات ایشان می‌آمدند و در حوزه تقریب با استاد تبادل نظر می‌کردند